
Zápis ze zasedání Komise pro vědu AS UK ze dne 23. ledna 2023

Přítomní: Mgr. Andrej Farkaš (MFF), doc. Mgr. Cyril Brom, Ph.D. (MFF), PhDr. David Greger, Ph.D. (PedF), PharmDr. Eduard Jirkovský, Ph.D. (FaF), PhDr. RNDr. Josef Stráský, Ph.D. (MFF), MUDr. Karel Ježek, Ph.D. (LFP), Mgr. Karolína Štauberová (KTF), JUDr. Michal Říha (PF), Bc. Martina Pustková (FHS), Mgr. Tomáš Gryc, Ph.D. (FTVS), prof. PhDr. Michal Kubát, Ph.D. (FSV), prof. MUDr. Jan Trka, Ph.D. (2.LF), Mgr. Anna Yaghobová (MFF), Mgr. Karel Šima, Ph.D. (FF)

Hosté: prof. JUDr. Jan Kuklík, Ph.D. (RUK), prof. PhDr. Ladislav Křišťoufek, Ph.D. (RUK), Mgr. Tomáš Konečný (FF), doc. PharmDr. Mgr. Martin Krátký, Ph.D. (FaF)

Program:

1. Podnět dr. B. T. Mohelníka z KTF – dostupnost výstupu z Turnitinu pro autora práce
2. Diskuse k Tezím k úpravě kritérií habilitačního a profesorského řízení na UK (písemný podklad)

Ad 1. Podnět dr. B. T. Mohelníka z KTF – dostupnost výstupu z Turnitinu pro autora práce

Dr. Greger představil problém, se kterým se na komisi dr. Mohelník obrátil. Jako autor habilitační práce si vyžádal elektronický výstup (pdf soubor) ze systému Turnitin, který byl využit pro hodnocení jeho práce s odlišným vyzněním posudků. Uvádí, že mu jej vedení KTF UK odmítá vydat.

Předseda komise upozornil, že komise se nezabývá individuálními kauzami ani pochybeními jednotlivců (ať již prohřešky publikační etiky, či jinými podněty, které věcně náleží Etické komisi), nicméně konstatoval, že jako princip, že autoru práce by měl být elektronický dokument poskytnut, se dotázal prorektora J. Kuklíka, zda v tom může vedení univerzity případně stěžovateli nějak pomoci.

Pror. Kuklík komisi informoval, že byl v kontaktu se stěžovatelem a potvrdil mu, že ani z jeho pohledu nic nebrání tomu, aby mu byl výstup ze systému Turnitin týkající se jeho práce poskytnut. Doporučil mu, aby podal písemnou žádost k jeho rukám, kterou se budou dále zabývat, když nedošlo k poskytnutí dokumentu interní domluvou na UK.

Ad 2: Diskuse k Tezím k úpravě kritérií habilitačního a profesorského řízení na UK (písemný podklad);

Dr. Greger Navazujeme na první diskusi nad materiálem k úpravě procesů a kritérií habilitačních a jmenovacích řízení na UK, který jsme diskutovali na předchozím jednání. První návrhy úprav v rámci konzultací s naší komisí již vedení univerzity projednalo a bude o nich následně informovat prorektor Kuklík v úvodu. Dnes se budeme věnovat druhé části materiálu, především tedy kritériím habilitačního a jmenovacího řízení (příloha OR).

Prof. Kuklík Projednalo se to na VR, byly k tomu připomínky. Je konsensus, že se jedná o úpravu správným směrem. Do konce měsíce jsme nechali věc otevřenou, žádná fakulta to zatím ale nerozporovala. Nechce říct, že to ještě nemůže nastat, ale osobně to považuje za přijatelné. Dalším krokem bude přijetí OR, což bude dílčí novela, jež zavede změnu v přihláškách, čímž se upraví formulář. Bude to trvat o 14 dnů déle, než jsme si mysleli, a nakonec to bude od 1. března. Čekal, že diskuze bude stejně bohatá na ostatních fórech, ale to podstatné se bude řešit v další části. I změnou v komisích lze dosáhnout obsahových změn. Kritéria byla načrtnuta již minule. OR bude mít přílohy, které vycházejí z toho, že kritéria reagují na specifika oborů ve třech skupinách. Je možné to rozebrat uvnitř oborů. Zároveň jsme se domluvili s fakultami, že některé z nich si přijaly svá vlastní upravená kritéria, která v některých případech již reagovala na diskuzi, ale v případě FSV se jednalo o reakci na předchozí a úpravu kritérií. Fakulta si může některá z kritérií upravit s přihlédnutím ke specifickým svým vlastním oborům, ale nejde je zmírnit. FSV reaguje zejména na počty tím, že chce vyjádřit kvalitativní hlediska vzhledem k univerzitnímu standardu. Např. s FF jsme se domluvili, že jimi diskutovaný návrh se dosti blíží námi předkládanému návrhy. Jiné fakulty čekají na výsledek univerzitní diskuze. Dále je zde odlišný přístup lékařských fakult ke kritériím, což nepovažuje za akceptovatelné, když se jedná o jednu univerzitu. To, co jsme dali na papír, má zde i jiné souvislosti. Na začátku zde řekl, že je to pro něj otázka zlepšení vztahu, nastavit férová pravidla, nedělat ostudu univerzitě. Viděl by to jako evoluci než jako revoluci. Je nutné vzít v úvahu návaznosti na další otázky – pokud se to neprovádě s Kariévními řády, tak by se jednalo o reformu, která by zůstala viset ve vzduchoprázdnu, a to nechceme. Když se podíváte na různé přístupy různých fakult, tak je problém, když si fakulta řekne, že bude odborného asistenta vnímat spíše jako toho, kdo bude dělat vědu, ale uleví mu v tom učení, když na druhou stranu pak řeknete,

že chcete, aby také učil, abychom mohli posoudit jeho pedagogickou činnost. To musí být v souladu, od toho to není možné oddělit. Znovu upozorňuje, že to na UK není sjednocené, nemáme rámcový předpis, liší se to napříč fakultami a obory. Mělo by to mít skutečně tři nohy: vědecká, pedagogická a další činnost, např. mezinárodní působení a třetí role. Dále to souvisí s akreditacemi. Třetí věc je, že se to řeší uvnitř celostátního systému a musíme to pořádkem brát v úvahu, že je to součástí personální politiky fakulty.

Prof. Trka – Používáte termín „odborný asistent“. My to ale nemáme, to neexistuje. Máme vědecké pracovníky a lektory, ale když je někdo AP, tak z definice musí dělat vědu a učit, o třetí roli tam není nic psáno.

Prof. Kuklík – Ale právě pro vědecké pracovníky může být problém s habilitací. Když je vědecký pracovník, tak nemá pedagogickou činnost a pak je to pro habilitaci problém.

Dr. Greger – Tím se dostáváme ke Kariérním řádům. U nich na fakultě si i u vědeckých pracovníků dali možnost výuky, byť není vyžadována.

Prof. Kuklík – Jen chce říct, že je tam souvislost. To, co diskutujeme, ovlivní i další věci

Prof. Křišťoufek – Sice neprobíráme Kariérní řád, ale propojení zde je, aby to dávalo smysl. Když pomine, že si každá fakulta dělá Kariérní řád jinak, tak to z tohoto předpisu dělá pro habilitační řízení opravdu důležitou součást systému. V něm je baseline toho, čeho chceme dosáhnout. Rozdíl mezi habilitací a jmenovacím řízením může být velmi výrazný.

Prof. Trka – Kariérní řád je z jeho pohledu spíše funkční záležitostí, ale tituly nejsou. Musí být do systému inkorporované, což souvisí i s prostupností kategorií.

Prof. Kuklík – To má na mysli. Asi to trochu zjednodušil, ale myslel přesně toto. Pokud si dáme za cíl dosažení habilitace a navážeme to na postavení, hodnocení apod. Aby to nebylo tak, že předchozích 9 letech před habilitací k ničemu nebude, to si nemůžeme dovolit. Mělo by to být tak, že by habilitačnímu řízení při funkčním systému měl Kariérní řád pomoci, měl by k tomu lidi dovést. Pak by ta kritéria byla přirozená, že se pro docenta pouze ověří, zda jich dosáhl. Pokud to tak nebude, tak je to špatně. Jakkoliv ví, že by bylo nejjednodušší říci, že to tak bude, tak ví, že bude trvat, než tento systém naběhne a přinese změny.

Dr. Jirkovský – Na LFHK mají odborné asistenty, nevidí problém v tom, proč nemít stejné podmínky jak pro AP či VP, které stejně bude fakulta sunout do habilitace.

Mgr. Farkaš – Funkční KŘ je v podstatě přirozenou součástí habilitačního řízení. Už v rámci KŘ je popsána cesta pracovníka, kde se předpokládá, že k habilitaci bude směřovat. Nesmí na fakultě existovat nesoulad mezi KŘ a toho, co po osobách u habilitace očekáváme. Když fakulta osobu odstaví na pozici VP1 a VP2, z kterých je velmi těžké přecházet na AP pozice, tak to automaticky toho člověka nasměruje cestou, kterou docenturu či profesuru nezíská. Je na fakultě, aby si zvážila, koho směřovat kterou cestou. Je to zároveň potřeba i vysvětlit, že se pozicí VP mohou vzdávat habilitace.

Dr. Šima – Má za to, že souvislost s KŘ je velmi důležitá, ale pořádkem má habilitační a profesorské řízení svoji roli v rámci VŠ systému. Je z FF a mají tam nemalé procento žadatelů mimo UK. Je potřeba to nějak sladit, máme tam žadatele z jiného institucionálního prostředí, a naše VR to bude muset nějak zreflektovat.

Prof. Kuklík – To odpovídá tomu, co řekl. Důležitá je to navázáno na KŘ, s tím si poradíme. Ale není to jen tím, že přijde zvenku k nám, ale někdo náš může odejít jinak, a i na to je třeba reagovat. Zároveň si i stát dal podmínky pro řízení.

Dr. Greger – Přijde mu, že spojitost je zřejmá a jasná, ale že diskuze je velmi obecná. Rád by hovořil o konkrétních kritériích. Jsou univerzity, které mají mnohem kvantifikovatelnější kritéria – počty článků, z toho počet impaktovaných atd., to u nás nebylo. Již na první schůzce jsme se bavili, že kvantifikace by měla být obecná. Jde nám nyní o to, jak postihnout i míru kvalitu, a i míru extenzivity vývoje pracovníka. Toto povede naše i externí uchazeče, aby věděli, čeho mají během let dosáhnout. Zajímá je tedy jak moc budou naše opatření specifická. Nyní je v OR u společenských věd „zpravidla“ impaktovaný časopis, a mnozí si to vyloží jako že to není povinné. Sociální a humanitní vědy jsou na tom jinak. Máme si tedy stanovit konkrétní limity? Osobně dlouho u impaktech nepublikoval, nebylo to očekávané, ale nyní to očekávané je. Neumí si např. představit, že by v oboru Pedagogika impakt v habilitaci nebyl, ale mnoho osob s ním souhlasit nebude. Zatím se mu zdá, že naše kritéria byla velmi gumová, do čehož se schovala i nekvalita. Sice říkáme, že snížíme počet, aby ti kvalitní, kteří publikují méně často, nemuseli honit počty, ale obává se, abychom se nepotkali s větším množstvím nekvalitních uchazečů, což by svalilo velký nápor na komise. Komise je často složena z osob, které také nikdy nepublikovali v impaktech.

Prof. Kuklík – Posuzování by bylo podle kategorií, které jsou ve vládní metodice, která když se uplatní do detailu, tak nám odpadne část problémů, co nyní bylo, tedy co kam počítat. Není to jen formální záležitost, ale může to vést i ke kvalitativním změnám. Druhá věc je, že KŘ v sobě obsahují odpověď na to, jak k tomu přistoupit. Fakulty mají pro hodnocení kritéria, která budou předepisovat těm, kteří se mají dostat do té pozice, a z toho je třeba vyjít. Neříká, že se to mechanicky spočte, ale návrh, jak to bude vypadat, musí vyjít i z tohoto. Různé fakulty to mají nastaveno různě,

ale obecně bychom rádi kritéria zvýšili – šli cestou kvality, jelikož se nám zdá, že některé současné limity jsou velmi nízké. Není schopen nyní říct konkrétní čísla, ale rád popíše metodu, kterou k tomu dospějeme. Myslí si, že by nyní nerad říkal, jak to úplně přesně bude vypadat.

Dr. Greger – Která kritéria budou kvantitativní? Z toho, co vidí v materiálu, se zdá že to bude zejm. H-index, Google scholar, research gate... Bude tam záviset na počtu nebo na tom nejvyšším skóre? Rád by slyšel alespoň trochu rámec.

Prof. Kuklík – Budou tam jednak kritéria ohledně dosahu prací, které bychom ale museli otevřít v jednotlivých oborech, kde to bude řešeno odlišně. Větší změnu bychom mohli očekávat v humanitních oborech, protože tam si myslí, že kritéria byla zaměřena na počet publikací, bez důrazu na kvalitativní ukazatele, což chtějí změnit. Bude se to lišit obor od oboru – pro některé bude důležité, že má osoba velmi dobrou monografii a některé další články, které někdo čte. U jiných oborů bude stačit, když si dosah někdo řekne, že je dostatečný alespoň dle Google scholar, i když nebude mít H-index. Nechceme ale dostat některé z humanitních oborů dostat do krize, aby to někdo nemohl splnit.

Doc. Brom – Jsem trochu zmaten z toho, co se promítalo před chvílí na obrazovku. Přejde mi, že se tam psalo, že „D“ se nepočítá. Upozorňuji, že v podstatné části informatiky je „D“ hlavní výstup, který se chápe coby ekvivalentní IF časopisu, pokud je konference v žebříčku CORE. Např. CORE A* <=> Q1 apod. Možná ale jde v tuto chvíli o marginální techniky?

Dr. Greger – Víme, v jakých oborech máme umožněno habilitační řízení. Mezinárodní rada např. pro obor Pedagogiky řekla, že impakty mají být výstupem této oblasti, pak tedy musíme říci, že za tuto oblast tam min. jeden impakt musí být. Naopak jinde jsou velmi významné výstupky „D“.

Prof. Kuklík – To je přesně to, co říkal, že by to pak otevřel podle jednotlivých oborů. Buď se budeme bavit o tom čeho obecně dosáhnout a z čeho vyjdeme, nebo to otevřít v jednotlivých oborech a podívat se na to v nich.

Prof. Trka – když se bavíme o jednotlivých oborech, tak jej zajímá, kolik jich vlastně je. V přírodovědných oborech a medicíně vidí, že cokoliv s kritérii uděláme, tak je osoby splní, jsou schopni doložit cokoliv je potřeba. Ta kritéria jsou u nich rozškátovaná na jednotlivé podobory, ale buď to ti lidé splní, anebo se přesunou do jiného podoboru, kde jsou schopni to splnit. To pak ale nikam nevede.

Prof. Kuklík – Pak je tam ale role komisí a VR.

Prof. Trka – Problémem kritérií je, a říkal to již minule, že se řekne: „Splnil kritéria, a tak na to má nárok.“ A změnit tento postup je extrémně obtížné. Zpřísňování a zdetailování kritérií tomu může i škodit.

Prof. Kuklík – Z některého pohledu ano. Na druhou stranu se zde dostáváme k tomu, že je pro diskuzi důležité si uvědomit, že máme zde řízení na návrh uchazeče, není to tak, že jej někdo vyzve nebo že by se jednalo o hodnocení v rámci kariérního postupu.

Prof. Trka – V medicíně je pořad obvyčej, že jej k tomu někdo vyzve a předloží žádost za něj.

Prof. Kuklík – Pokud takový obvyčej je, tak je to ale zvyk daného oboru, nebude to nikdy na papíře.

Dr. Šima – Oborová specifická může znamenat různé věci. Můžeme se bavit o tom, jakou oborovou detailnost zvolíme. Nyní to máme obecně nastavené na 3 obory, v rámci nichž je spousta specifik. Tam jsou zároveň obory, které jsou čistě humanitní nebo umělecko-vědní, které mají úplně jiné požadavky, než psychologie apod. Mají přitom společná minimální kritéria a vytváří to pnutí a snahu o to s tím nějak pracovat. Dává na UK úrovni smysl klást obecná kritéria na tři velké skupiny oborů, nebo to nějak více specifikuje? Abychom to propojili i se strukturou vytvořenou na základě hodnocení vědy.

Prof. Kuklík – Nebude se tomu bránit, nemusíme následovat minulý vzorec. Zároveň ale na UK mohou být v určité míře minimální standardy s tím, že role fakult je v tom, že si mohou podmínky detailněji nastavit. Proto zmiňoval vzájemné provázání, že je zde obecnost na úrovni UK + spojení s fakultami.

Dr. Greger – Ale my přeci chceme překlenovat fakulty. Cooperatia jdou napříč fakultami.

Prof. Kuklík – To je ale ještě něco jiného. Nemůžeme říci, že historie na PedF má jiná kritéria, než historie na FF. To by nemělo být, přesně toto musíme srovnat obecným UK standardem. Fakulta si může říci, že její historie je úplně jiná, než historie jinde. Částečně to může být pravda, ale je třeba to ospravedlnit. Proto je nutné nastavit UK standardy, které nepůjde podlézt. Řízení jsou pak na fakultách a je spojeno i s akreditacemi. Co s akreditací pak uděláme, když si změním kritérium? Stejně to zůstane akreditované. Pokud to změním, tak rovnou můžeme otevřít téma toho, jak vypadají akreditace pro obory, které zde máme. Můžeme to řešit pro obory, které teprve přijdou a říci si dopředu co dělat. Je to sice velmi lákavé a třeba bychom se na tom i shodli, ale toho nedosáhneme ani v horizontu jednoho funkčního období vedení UK. My jsme to nyní otevřeli v jednom konkrétním případě, ale když jsme se na to podívali z tohoto úhlu pohledu, tak jsme zjistili, že je to další problém i pro naši diskuzi. Máme obory, které jsou personálně dané a mají vlastní charakteristiky, a některým způsobem věc běží.

Dr. Šima – Jeho otázka byla, zda chcete zachovat tyto oborové skupiny nebo ne? To je velmi konkrétní otázka, zda je zachovat tak, jak jsou, či je více propojit s Cooperatií apod.

Prof. Kuklík – V tomto musí říci, že jsme zatím dospěli k tomu, že se nám nejeví možné to otevřít, že bychom chtěli skupiny jinak. Můžeme udělat změny uvnitř, ale příliš radikální změna nebude.

Prof. Kubát – Přijde mu řešení velmi jednoduché. MUNI žádné takové tabulky vůbec nemá a neprobíhají tam habilitační či jmenovací řízení divokým způsobem. Toto mu přijde jako úplná hloupost. Ta čísla jsou naprosto směšná, je ostuda, že UK má toto zveřejněné a všichni vidí, že na docenta stačí 20 citací. Má za to, že celý problém je řešitelný tím, že se tabulky zruší a celý tento systém nebude existovat. Pak to samozřejmě klade větší nároky na komise, na VR a celkovou kulturní úroveň UK, že nepřipustí nějaké divočiny a že budeme hlídat kvalitu. Jak vidno z diskuze, tak pevnými kritérii kvalitu nedosáhneme, akorát nám to svazuje ruce, protože je to velmi oborově specifické. Jeho návrhem tedy je vůbec tyto přílohy nemít.

Prof. Trka – To je velmi zajímavá myšlenka. Toto jsou podmínky pro to, aby bylo možné zahájit řízení, nejsou to podmínky pro docenturu. Pokud jsme si řekli, že docentury nepustíme, tak se pojdme soustředit na kvalitu profesorských titulů.

Prof. Křišťoufek – Nežijeme v ideálním světě. Realita je taková, že pravidla se obecně píšou proto, že nevěříme lidem. Ani komisím nemůžeme 100% věřit, proto máme základní kritéria, která jsou nepodlézitelná. Dnes prezentovaná čísla jsou naprostým minimem, někdo bude mít kvalitu, jiní kvantitu. V tomto je trochu extrémnější a myslí si, že tato kritéria potřebujeme, měla by být nastavena relativně přísně. Musíme ale najít problematická místa, kde se pravidla obcházejí, např. u problematiky autorství, sériového či korespondenčního. Každé obory mají své specifické problémy. Je nutné to dělat individuálně pro každý obor, ale jsme schopni najít minimální kritéria, která budeme požadovat. Pak bude posouzení na komisi, my jen svrchu nastavíme minimum.

Prof. Kuklík – O kritériích jsme diskutovali na KR, zazněla tam pestrá škála názorů. Kritéria jsou tam zakotvena spolu s ostatními opatřeními, nejsou samostatně. Kritéria tam musí být i kvůli osobám, kteří přijdou zvenku, kteří musí vědět dopředu pravidla.

Mgr. Konečný – Jakmile se začnou kritéria nastavovat, tak je třeba vzít v úvahu, že čím více požadavků bude, tím více to budeme muset rozlišit o jednotlivých oborech. Nemyslí si přitom, že je dobré to dělit do více než pěti kategorií. Zmiňovalo se zde zahrnutí koeficientu „D“. Domnívá se, že součástí hodnocení by měla být i popularizační práce, a to nejen učebnice a komentáře, protože to jsou publikace důležité pro rozvoj oboru, zejména v malých a specializovaných oborech, které si UK pěstuje jako jediná v republice. Některé popularizační výstupy ve velmi malých oborech mají často větší dosah než zahraniční publikace. Proto by rád podpořil zařazení tohoto kritéria do dokumentu.

Dr. Šima – Chtěl by se vrátit k oborové struktuře. Bylo zmiňováno 40 oborů v Cooperatiích, ale ty jsou zařazeny do 4 panelů. Nebylo by jednodušší mít 4 skupiny, než mít podivně rozdělené 3 skupiny, které se pak vnitřně dělí, což následně stejně neodpovídá.

Prof. Kuklík – Vezme to na vědomí jako podnět komise, bude na to myslet.

Prof. Křišťoufek – Zajímá by jej názor komise: kdybychom se snažili vyspecifikovat kritéria pro 40 vědních oblastí v Cooperatiích. Je to něco, co by bylo vnímáno kladně?

Dr. Greger – Za něj ano, máme hodnotící panely a tam již vzniklo jisté očekávání. Tito odborníci jsou schopni tato kritéria také zhodnotit.

Prof. Křišťoufek – Nevylučuje to ale, že by mohly na tvorbě kritérií spolupracovat koordinační rady i několika tematicky spřízněných Cooperatií. Zároveň mu přijde, že pokud budeme kritéria stanovovat na úrovni 4 základních panelů, tak je to dosti nedostačující a přišlo by mu to zvláštní.

Dr. Šima – Snažil se navrhnout konzervativní řešení, ale plně podporuje pana prorektora, klidně ať jich máme přes 40.

Mgr. Yaghobová – Přijde jí, že se věda dosti mění, tak jak často budeme tato kritéria měnit? Které počty budou relevantní?

Prof. Kuklík – Doporučuje nehledět na počty vůbec a dělat vědu průběžně s tím, že se následně v případě potřeby požadavky dotáhnou. Chápe ale, že by bylo vhodné mladé akademiky nějak směřovat.

Mgr. Yaghobová – Já na metriky nekoukám, ale ta tabulka k tomu svádí.

Prof. Křišťoufek – Kritéria by měla být taková, aby na ně člověk nemusel hledět, a každý kdo dělá lepší standard by je měl splnit. Cílem by mělo být, aby si každý lepší vědec jen řekl „já je vlastně splňuji.“ V takové situaci ale nyní nejsme, občas tam máme obskurní požadavky jako jsou počty citací. Kritéria by neměla motivovat k degenerativnímu chování, což se nyní v některých oblastech děje.

Mgr. Yaghobová – Tomu rozumí, ale hlavně jí zajímá zda budeme schopni dostatečně pružně reagovat na vývoj vědy.

Prof. Křišťoufek – Věda se vyvíjí, ale zas tolik zásadních změn nenastává. Kritéria se v zásadě nebudou měnit, mohou se měnit jen čísílka.

Prof. Trka – Medicínských oborů je nyní 19, ale daly by se smrsknout do 3 základních. Prof. Kleher si udělat mediány počtu citací osob, které skutečně prošly habilitačními a jmenovacími řízeními a je na tom vidět, jak se to dramaticky odchyluje od stávajících minimálních metrik. Reálné hodnoty můžeme snadno spočítat.

Prof. Kuklík – S panem profesorem o tom hovořil. Je pro to, aby si medicínské fakulty vnitřně dohodly vlastní minimální kritéria, poté je budeme respektovat, ale realita je, že se na tom všechny naše fakulty dohromady nejsou schopny shodnout.

Dr. Greger – Osobně si myslí, že bychom měli začít na 40 kritériích dle oborů. Musíme si vyřešit, zda tam budeme počítat impakty apod. Nejprve si musí říci samy koordinační rady, následně to musí projít korektivem od vedení, případně to dáme k zhodnocení zahraničním panelům. Vedeme nyní velmi obecnou diskuzi, ale zajímá jej harmonogram změn.

Prof. Kuklík – Pokud to uděláme tímto způsobem, tak to máme hotové na podzim. Chceme jaro použít na diskuzi. Nechce ji zbytečně protahovat, ale myslí si, že podzim je reálný termín.

Dr. Greger – Kdy bychom se mohli potkat nad konkrétním návrhem tabulek?

Prof. Kuklík – Nejdřív musíme probrat vnitřně výsledky dnešní debaty, poté se můžeme setkat znovu. Očekával by, že se uvidíme ještě začátkem jara, ale tam již můžeme mít něco vydiskutovaného. Rád by, aby tato diskuze proběhla ještě jednou k pedagogickým kritériím. Mohou být setkání dvě, ale na tom k pedagogice si trvá, protože měření vědy je jen jedna část problému. Osobně vidí velký rozpor mezi čísly a skutečným dosahem pedagogické činnosti. Mimo jiné u jmenovacího řízení získal dojem, že vědecká rada UK považuje vědu za to nejdůležitější, když zbyde čas tak řeknou něco málo o tom, že učí, ale někteří výuku nezmíní vůbec. Nemyslí si, že to je správně. Liší se to také obor od oboru, ale má dojem, že pedagogická část byla zanedbána.

Prof. Trka – Představa, že se osloví členové rad Cooperativ, mu přijde jako dobrý nápad, zároveň je výsledek snadno dosažitelný. K pedagogice: u nich není hodnocení výuky jednotlivým vyučujícím přístupné, to mají přístupné jen vedoucí. K rozsahu výuky: lidé, kteří pracují ve velmi specializovaných oborech, mají velmi omezenou možnost učit pregraduální studenty.

Prof. Kuklík – Pokud tam jsou objektivní překážky, tak je to nutné hodnotit individuálně ve vztahu k tomu kolik má ten obor studentů.

Prof. Trka – Školení doktorandů se doposud nebralo jako pedagogická činnost, nebylo na to pamatováno, přitom je to stejně náročné.

Prof. Kuklík – Na vedení doktorandů je také pamatováno, byť na individuální bázi. Pokud měl někdo menší množství přednášek, ale vedl doktorandy, tak jsme to vzali v úvahu.

Prof. Trka – To se ale nepropsalo na fakulty, kde jsou striktní formuláře, kde pro vedení doktorandů není kolonka.

Prof. Kuklík – Ta kolonka je všude a je nutné to vzít v potaz vědeckou radou.

Prof. Kubát – K výuce má několik poznámek. Souhlasí, že bychom měli precizovat, co si představujeme. Byl by ale velmi opatrný v tom, kolik důrazu budeme na výuku klást ve jmenovacích a habilitačních řízeních. Přestali jsme mluvit o „research university“, teď mluvíme hodně o výuce. Souhlasí s tím, že je to vědecko-pedagogický titul, ale přesto má za to, že vědecká část je daleko důležitější než část pedagogická, byť ta musí být také zohledněna. Počty odvedených doktorandů bychom neměli dávat do kritérií, jinak o ně bude veden lýtý boj. Mělo by být bráno v potaz i konzultantství. K hodnocení výuky: myslí si, že jeho úkolem je identifikovat závažné nedostatky učitele jako že nechodí na hodiny, nikoliv aby studenti hodnotili kvalitu výuky.

Prof. Kuklík – Myslí si, že není možné to tam nemít, když máme na UK systém hodnocení spojený s naší institucionální akreditací. Používal by to ale směrem, že si to tam učitel dá, když chce zdůraznit, že ve výuce je hodnocen studenty kladně. Souhlasí s tím, že anketa má upozornit na problémy a že by neměla být vnímána jako rozhodující kritérium, ale musíme s ním pracovat. Osobně si ale myslí, že profesor bez doktoranda mu přijde jako nesmysl. I když jich bude méně, tak to nevádí. Každý docent nemusí být profesorem.

Prof. Kubát – Do toho ale může vstoupit politika. Oborová rada nemá danou osobu ráda, a tak mu nebude dávat doktorandy.

Prof. Kuklík – Rozumí, ale to je odlišný problém na jiný způsob řešení.

Prof. Křišťoufek – Také si myslí, že by hodnocení studentů mělo být součástí, byť by si tam psal jen ty kladné recenze, negativní si tam těžko někdo sám napíše. Toto je zejména nástroj kateder a fakult. Do situace, kdy někdo nedostane doktoranda, se teoreticky můžeme dostat, když nám klesnou počty doktorandů, ale pak se budeme bavit o tom jaká je pozice vedoucích – zda jimi mají být lidé habilitované nebo ti mají být jen v roli konzultanta apod. Na to se ale zaměříme až po reformě, kdy se více zaměříme na distribuci studentů. Všechno je to vzájemně propojené.

Mgr. Farkaš – Myslí si, že studentské hodnocení má být součástí až ve chvíli, kdy bude funkční. Nyní anketa funguje na některých fakultách, na jiných nefunguje vůbec. Můžeme ji vyžadovat plošně, ale pak musí fungovat. Může pomoci identifikovat problémy, ale měla by se proměnit, aby byla skutečně vypovídající. K doktorandům: setkal se se situací, kdy byl první pokus o habilitační řízení zamítnut, protože daná osoba neodvedla doktoranda, ale byla jen konzultantem. Musíme pracovat s tím, aby se předpoklady a požadavky sjednotili. Netvrdí, že je nutné, aby doktoranda měli, ale jsou zde i extrémní, kdy někteří profesori mají i osm doktorandů.

Prof. Kuklík – Nemůžeme na anketu rezignovat v kritériích, když to máme plnit a máme to v institucionální akreditaci. Ale musí fungovat, musí mít reprezentativní návratnost, ale zároveň se to musí promítnout do toho, jak s tímto nástrojem zacházet, když víme, že na mnoha fakultách nefunguje nebo nefunguje dokonale. Vysoké počty doktorandů jsou extrémem, ke kterému by nemělo docházet.

Mgr. Farkaš – Existují i lidé, kteří by doktorandy vést neměli. Když to dáme do podmínek, tak zakotvíme, že jej budou muset mít za každou cenu.

Prof. Kuklík – Pokud se jedná o osobu, která nemůže vést doktoranda, tak doopravdy chceme, aby se z ní stal náš profesor?

Mgr. Farkaš – Souhlasí. Tam dochází ke střetu s politikou oborových rad.

Prof. Kuklík – Pro habilitace nekladli odvedení doktoranda jako podmínka, ale u jmenovacího řízení by od toho velmi nerad ustupoval. Mimo jiné i proto, že kritériem pro jmenovací řízení je i počet doktorandů, které obor vyprodukoval za určité období. Když tam tato podmínka nebude, tak nebudeme moci ani plnit akreditaci.

Mgr. Yaghobová – K lidem, kteří by neměli vést doktorandy: často jsou to lidé, kteří skvěle přednášejí, jsou to excelentní vědci, umějí o oboru mluvit, ale zároveň by neměli být postaveni do role vedoucího k mladému člověku, který se teprve v oboru rozvíjí. Chápe, že zde to kritérium být musí, ale byla by ráda, kdyby zde zůstalo individuální zhodnocení.

JUDr. Říha – K pedagogické složce: UK je research university, ale když se podíváme do současných kritérií, tak tam jsou pouze formální kritéria hodnocení pedagogické činnosti. My se nebavíme o tom, že by pedagogická část měla mít dominantní roli, ale bavíme se o tom, že by tam vůbec měla mít roli. Pokud máme habilitační překážky, které mají prokázat, že pedagog umí učit, tak si není jist, zda výuka ve formě přednášky je nejlepším způsobem hodnocení pedagogických dovedností. Můžeme hodnotit i inovace ve výuce, další metody výuky, podporu třetí role UK, didaktické činnosti vůči veřejnosti. Všechny tyto role jsou potřeba. Co se týče hodnocení výuky studenty: systém v současné podobě (ne)funguje, a to fakultu od fakulty, proto to musí hodnotit oborová rada s ohledem na stav u nich. Pokud je hodnocení výuky podmínkou institucionální akreditace, tak jsme tuto podmínku splnili. Pokud to má být spojeno s habilitačním či profesorským řízením, tak v takovém případě bychom měli věnovat čas propracování ankety.

Dr. Šima – U nich na fakultě byl předsedou komise pro studentské hodnocení, myslí si, že funguje docela dobře, ale není to vhodné a použitelné kritérium v tuto chvíli. Hlavní kritérium je „soustavnost a délka“. Zajímalo by jej, čím je to definováno? Díváme se jen na posledních pět AR, a to předtím ignorujeme?

Prof. Kuklík – Bereme v úvahu i předchozí činnost, ale soustavnost je brána s ohledem i na to, že některé žádosti přicházejí mimo naši univerzitu.

Dr. Šima – Rád by znovu definici „soustavnosti“ promyslel, během covidu se často výuka přerušila, dále to mohou narušit rodičovské povinnosti apod. Nemůže být soustavnost pružnější, než jak je to nyní?

Prof. Kuklík – V praxi s tím nejsou problémy. Není to tak, že si vezme přednášky na rok, splním požadavky, a pak mne již učení nezajímá. To není správně. „Soustavnost, délka a kvalita“, to vše spolu souvisí. Budeme posuzovat pedagogickou činnost komplexně, i uchazeč by nám měl ze svého úhlu pohledu říci kde vidí silné stránky svého pedagogického působení. V KR můžeme předepsat, že si někdo něco odučí, ale zároveň máme zabezpečit možnost, že tuto příležitost mít bude. Ne na všech fakultách to ale může být tak jednoduché, obzvláště když je omezený počet předmětů nebo je problém s financováním apod. Nebrání se tomu mít toto kritérium pružnější, mělo by to být o individuálních posouzeních. Zároveň by jejich dráha neměla končit docenturou na vizitku, ale chceme, aby na dobrých docentech stála naše výuka. Měli bychom i sledovat výkon docentů v prvním roce po jmenování.

Mgr. Konečný – V takových velice specifických situacích, o nichž hovořil Mgr. Farkaš, se myslím dá aplikovat pozice mimořádného profesora (která je uznávána právě pro akreditace).

JUDr. Říha – Ještě jedna reakce na příběh s profesorem politologie: pokud pedagog není schopen přizpůsobit výuku svému publiku, je skutečně dobrým učitelem? To nijak nezpochybňuje jeho odbornost...

Prof. Křišťoufek – Provázanost s KŘ zde sice je, ale ne každý bude docentem nebo profesorem, stejně tak ne každý bude AP, jiní budou VP. Pokud není co učit, tak nemá být osoba vedena jako AP. Není cílem, abychom cílili na kvantitu.

Dr. Greger – Ke studentskému hodnocení již snad vše bylo řečeno, ale nemyslím si, že bychom jej měli zahrnovat do habilitačního řízení. Zohledňujeme jej při institucionálních akreditacích a vůbec není žádný předpis, který by stanovil, že musí být i v habilitačním řízení. V současné podobě tam ani být nemůže. Máme vlastní manuál pro vnitřní hodnocení, který hovoří o návratnosti 80 %. Nezná přitom žádnou fakultu, kde by to tak bylo. Možná by bylo dobré to tam nějak zahrnout obecně, např. „Uveďte, jak jste zvyšovali svoji kvalifikaci či jaké máte hodnocení od studentů“, tak to již není tak kontroverzní, jako kdybychom chtěli vypsát výsledky ankety.

Prof. Kuklík – Souhlasí, proto mluvil o soft nástroji. Když to tam bude alespoň v nějaké podobě, tak to bude plnit svou úlohu. Souhlasí ale s tím, že to musíme zařadit velmi opatrně.

Závěrem proběhla diskuze komise nad tím, kdy a v jaké formě by se chtěli setkat nad novou verzí dokumentu. Komise vyjádřila zájem nad tím se potkat online či hybridně již nad pracovní verzí dokumentu. Zatím se očekává, že k jednání dojde koncem února či začátkem března. Další setkání budou k NDPI, hodnocení vědy atd.

Zapsala: Amáta Vohradská, tajemnice AS UK

Schválil: PhDr. David Greger, Ph.D., předseda Komise pro vědu AS UK